

Міністерство охорони здоров'я України
Національний фармацевтичний університет
Кафедра фізичної реабілітації і здоров'я
Навчально-науковий інститут терапії та
реабілітації Національного фармацевтичного
університету (Філія)

Громадська організація реабілітологів
Медичний центр фізичної реабілітації «FIZIO»

«МУЛЬТИДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД У ФІЗИЧНІЙ РЕАБІЛІТАЦІЙНІЙ МЕДИЦИНІ»

Збірник тез V Всеукраїнської конференції

20 березня 2026 року, м. Харків

ЕФЕКТИВНІСТЬ ФІЗИЧНИХ МЕТОДІВ РЕАБІЛІТАЦІЇ У ЗНИЖЕННІ ЧАСТОТИ ВИНИКНЕННЯ БРОНХОЛЕГЕНЕВИХ УСКЛАДНЕНЬ

Джунь В. О., Таможанська Г. В.

*Національний фармацевтичний університет, м. Харків, Україна
Kulichka79@ukr.net*

Вступ. Проблема виникнення післяопераційних легеневиx ускладнень (ПЛУ) залишається однією з найгостріших у сучасній хірургічній практиці, оскільки респіраторна патологія вражає приблизно кожного третього пацієнта після складних інвазивних втручань. Розвиток таких станів не лише корелює з високими показниками летальності та захворюваності, а й створює значне економічне навантаження на систему охорони здоров'я. Хоча в країнах із розвинутою медициною заходи до- та післяопераційної фізичної реабілітації є невід'ємним стандартом клінічного маршруту, у науковому середовищі триває дискусія щодо визначення найбільш результативних терапевтичних алгоритмів, що потребує глибшого вивчення та систематизації існуючих підходів.

Мета. Проаналізувати та деталізувати роль засобів фізичної терапії, зокрема методів ранньої активізації та специфічних вентиляційних технік, у зниженні ризику виникнення ПЛУ, а також оцінити ефективність інтеграції мультикомпонентних протоколів у процес відновлення хворих.

Матеріали та методи. Дослідження базується на комплексному огляді клінічних випробувань та наукових публікацій, що індексуються у базах PubMed, Google Scholar та Cochrane Library. Пошук здійснювався за ключовими дескрипторами: «postoperative pulmonary complications», «early mobilization», «respiratory physical therapy», «positive expiratory pressure», «ICOugh protocol» та «incentive spirometry». Матеріалом послужили дані порівняльних аналізів стандартних програм реабілітації та інтенсифікованих протоколів легеневої терапії у пацієнтів похилого віку.

Результати. Сучасна фізична терапія у післяопераційному стаціонарі трансформувалася у багаторівневу систему, що фокусується на оптимізації альвеолярної вентиляції, підтримці сили дихальних м'язів та ефективній евакуації бронхіального секрету.

Доведено, що застосування інтенсивних методів реабілітації, особливо у пацієнтів геріатричного профілю (80+ років) після ортопедичних операцій, демонструє значну перевагу над традиційними підходами; зокрема, використання PEP-пристроїв (позитивного експіраторного тиску) у поєднанні з ранньою вертикалізацією дозволяє суттєво скоротити термін перебування у стаціонарі та знизити частоту госпітальних пневмоній.

Важливе значення має впровадження стимулюючої спірометрії та технік допоміжного кашлю, які запобігають розвитку ателектазів. Особливу увагу привертають мультидисциплінарні стратегії, такі як протокол ICOUGH, що розширюють межі фізичної терапії за рахунок поєднання рухової активності з гігієною ротової порожнини та навчанням пацієнта, що створює кумулятивний захисний ефект.

Аналіз результатів показує, що рання мобілізація (підйом з ліжка та перші кроки у максимально короткі терміни) виступає потужним стимулятором легеневої функції, запобігаючи застійним явищам. Попри те, що більшість позитивних даних отримано у межах квазіекспериментальних досліджень, практичний досвід підтверджує, що комбінація дихальної гімнастики, механічної підтримки вентиляції та системного догляду за хворим є найбільш життєздатною моделлю профілактики ПЛУ.

Висновки. Адресна фізична терапія є критично важливим чинником зниження респіраторних ризиків, особливо у пацієнтів похилого віку з високим рівнем коморбідності. Найбільшу клінічну доцільність демонструють стратегії, що базуються на синергії ранньої мобільності та використання пристроїв для створення позитивного тиску на видиху. Подальший розвиток напрямку потребує проведення масштабних рандомізованих клінічних випробувань для остаточної верифікації та стандартизації найбільш ефективних реабілітаційних протоколів.